

บทคัดย่อ

การให้วัคซีนเป็นกลยุทธ์สำคัญที่ช่วยลดอัตราการป่วยและเสียชีวิตด้วยโรคติดต่อที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีนได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง หากจะควบคุมการแพร่ระบาดของโรคให้ได้นั้นต้องคำนึงถึงปัจจัยความสำเร็จคือ การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคให้เพียงพอจนถึงระดับภูมิคุ้มกันโรคในชุมชน (herd immunity) ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมาพบการกลับมาระบาดของโรคติดต่อที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีนในหลายพื้นที่ สาเหตุหนึ่งน่าจะเป็นผลมาจากการเคลื่อนย้ายของ แรงงานข้ามชาติ โดยเฉพาะแรงงานที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนที่มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินความชุกของระดับภูมิคุ้มกันต่อโรคคอตีบ โรคหัด และโรคหัดเยอรมัน โดยการวัดระดับแอนติบอดี ชนิดไอจีจี (IgG antibody) จากตัวอย่างน้ำเหลืองของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นแรงงานข้ามชาติ 3 สัญชาติ ได้แก่ เมียนมา กัมพูชา และลาว ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป รับจ้างอยู่ในสถานประกอบการประเภทโรงงานและตลาดค้าส่งสินค้า ทางภาคเกษตรขนาดใหญ่ในพื้นที่ จังหวัดปทุมธานี โดยมีรูปแบบการศึกษาเป็นการสำรวจแบบภาคตัดขวาง ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน โดยทำการเลือกสถานที่ศึกษาจำนวน 10 แห่ง จากนั้นเลือกบุคคลแบบเจาะจงใน แต่ละสถานที่มาเข้าร่วมการศึกษา โดยได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 400 ราย และทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและการทดสอบทาง สถิติ ANOVA หรือ Kruskal-Wallis test สำหรับตัวแปรต่อเนื่อง ส่วนตัวแปรจัดกลุ่มใช้ Chi-square test หรือ Fisher's exact test ผลการศึกษา พบว่าความชุกของระดับภูมิคุ้มกันที่เพียงพอต่อการป้องกันโรคโดยรวมของ กลุ่มตัวอย่าง ทั้งสามเชื้อชาติอยู่ในระดับสูง เมื่อจำแนกเป็นรายโรค พบมีระดับภูมิคุ้มกันเพียงพอต่อการป้องกันโรคหัด สูงสุด ร้อยละ 92.19 รองลงมา คือ โรคคอตีบ ร้อยละ 86.25 และโรคหัดเยอรมัน ร้อยละ 75.13 โดยแรงงานสัญชาติ ลาวมีระดับภูมิคุ้มกันต่อโรคคอตีบสูงที่สุด ร้อยละ 88.12 ในขณะที่แรงงานสัญชาติเมียนมามีระดับภูมิคุ้มกันต่อโรคหัด และหัดเยอรมันสูงที่สุด ร้อยละ 94.67 และ 81.17 ตามลำดับ ระดับความชุกของการมีภูมิคุ้มกันต่อโรคคอตีบและ โรคหัดมีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความแตกต่างกันระหว่างระดับการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ในทั้งสามโรค จากการสอบถามความรู้ต่อโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีนพบว่า ส่วนใหญ่ปฏิเสธรู้จักโรคคอตีบ ร้อยละ 99.25 รองลงมาคือโรคหัด โรคหัดเยอรมัน และโรคตับอักเสบบี ร้อยละ 98.75, 98.25 และ 89.25 ตามลำดับ ปฏิเสธการรู้จักวัคซีนและการได้รับวัคซีนดังกล่าว ร้อยละ 88.25 และ 99.50 ตามลำดับ ในขณะที่มีความต้องการได้รับวัคซีน ร้อยละ 88.75 โดยให้เหตุผลในการตัดสินใจเลือกรับวัคซีนสูงสุดเป็นอันดับแรกคือสามารถป้องกันหรือลดความเสี่ยงต่อการเกิดโรค/ความปลอดภัยทางสุขภาพ ร้อยละ 51.27 ส่วนกลุ่มที่ปฏิเสธวัคซีน ร้อยละ 11.53 ให้เหตุผลในการตัดสินใจไม่เลือกรับวัคซีนสูงสุดเป็นอันดับแรกคือ กลัวอาการไม่พึงประสงค์หรือภาวะแทรกซ้อนหลังได้รับวัคซีน ร้อยละ 57.78 ข้อเสนอแนะจากการศึกษาคือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่มีความจำเป็น จะต้องจัดบริการเชิงรุกในด้านการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันต่อโรคคอตีบ โรคหัด และโรคหัดเยอรมันให้กับแรงงาน สามสัญชาติดังกล่าวที่อยู่ในวัยทำงาน แต่ยังคงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดบริการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคให้กับกลุ่มเด็ก ที่เป็นผู้ติดตามของกลุ่มแรงงานดังกล่าว รวมไปถึงการให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารด้านโรคติดต่อและประโยชน์ของ วัคซีน และเพิ่มการเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่จำเป็นและเหมาะสม โดยผลักดันให้แรงงานข้ามชาติเข้าสู่ระบบ ประกันสุขภาพตามนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข

คำสำคัญ: โรคคอตีบ, โรคหัด, โรคหัดเยอรมัน, ความชุกของการมีระดับภูมิคุ้มกันต่อโรค, แรงงานข้ามชาติ

ความชุกของการมีภูมิคุ้มกันต่อโรคคอตีบ โรคหัด และโรคหัดเยอรมันในแรงงานข้ามชาติเมียนมา กัมพูชา และลาวในประเทศไทย

Abstract : Prevalence of Protective Immunity for Diphtheria, Measles and Rubella among Myanmar, Cambodian and Laos Migrant Workers in Thailand

Somkid Kongyu, M.Sc.*; Panithee Thammawijaya, M.D., Ph.D.; Atchariya Lukebua, M.Sc.**; Supaporn Phumiamorn, Ph.D.***; Sopon Iamsirithaworn, M.D., Ph.D**

** Bureau of Epidemiology, Department of Disease Control; ** National Institute of Health, Department of Medical Sciences; *** Institute of Biological Products, Department of Medical Sciences; **** Bureau of General Communicable Diseases, Department of Disease Control, Ministry of Public Health, Thailand*
Journal of Health Science 2018;27:772-82.

Immunization is an important and cost-effective strategy to reduce morbidity and mortality from common vaccine-preventable diseases. High vaccine coverage to reach herd immunity level is crucial for disease control. During the last 5 years, there was a resurgence of some vaccine-preventable disease outbreaks in several area of Thailand. One possible reason is the population movement, particularly illegal migrant workers. Purposes of this study were to determine seroprevalence of 4 vaccine preventable diseases, including diphtheria, measles and rubella among migrant populations in Thailand. The study was conducted among a sample of 400 migrant workers from Myanmar, Cambodia and Laos aged over 18 years who worked in ten study site as factory and a large wholesale market in Pathumthani province using the stratified random sampling method. Data were collected by interviewing using a structured questionnaire. Statistical data analyses performed in this study included ANOVA or Kruskal-Wallis test for continuous variables and Chi-square test or Fisher's exact for ategorical variables. The results showed that, among total samples, the highest proportion of roective immunity is measles (92.19%), followed by diphtheria (86.25%) and rubella (75.13%). Laos workers had the highest protective immunity level for diphtheria (88.12%) while Myanmar workers had the highest protective immunity level for measles and rubella, 94.67% and 81.17%, respectively. Seropeverence of Diptheria and Measle differ significantly among age groups, however the seroprevalence of all disease significantly differ at all education levels. More than 98% and 88% of study population did not understand about vaccine preventable diseases and immunization. In additional, 99.50% refuse to receive any of the above vaccines. However almost 90% want to receive Immunization. The most common reason to receive Immunization is for preventing the disease (51.27%). The reason of ten percent remaining who reject the vaccine is afraid of the adverse events following immunization (57.78%). Based on study findings, responsible authorities do not need to actively provide immunization services for diphtheria, measles, and rubella for children accompanying those workers. Activities to increase the knowledge level of communicable disease and vaccine usefulness needs to be improved. Including encouragement of labors to be officially registered is important for increasing access to health care.

Key words: Diphtheria, Measles, Rubella, Prevalence of protective immunity, Migrant workers